

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Justitiedepartementet

Yttrande över betänkandet En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Betänkandet omfattar förslag till lag respektive förordning om ordningsvakter samt ändringar i följande rättsakter: lagen (1958:205) om förverkande av alkohol m.m., lagen (1974:191) om bevakningsföretag, lagen (1976:51) om omhändertagande av berusade personer m.m., polislagen (1984:387), ordningslagen (1993:1617), alkohollagen (2010:1622) Det föreslås även ändringar i förordningen (2014:1106) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen och vissa befattningshavare samt i förordningen (1989:149) om bevakningsföretag.

Enligt förslaget ska ordningsvakter få användas för att medverka till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt främja trygghet. Med att upprätthålla den allmänna ordningen inbegrips hela den egentliga polisverksamheten, det vill säga både brottsbekämpande, brottsförebyggande och trygghetsfrämjande uppgifter. Ordningsvakter får användas endast om det finns ett beslut om tillstånd att använda ordningsvakter eller om det följer av lag eller annan författning. Ett beslut om tillstånd ska avse en viss plats, ett visst område eller en viss verksamhet. Beslutet får förenas med villkor och ska meddelas för viss tid. Ett beslut om tillstånd får återkallas.

Enligt förslaget ska tillstånd inte behövas för användning av ordningsvakter vid allmänna sammankomster som avses i 2 kap. 1 § ordningslagen (1993:1617), offentliga tillställningar som avses i 2 kap. 3 § ordningslagen eller lokaler eller utrymmen där alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat serveras till allmänheten med tillstånd enligt 8 kap. 2 § alkohollagen (2010:1622), om villkor om sådan användning redan föreskrivits med anledning av ett beslut som har meddelats enligt angivna lagar. Tillstånd krävs inte heller för Polismyndighetens användning av ordningsvakter i myndighetens egen verksamhet.

En ordningsvakt ska även fortsättningsvis stå under Polismyndighetens ledning och kontroll. Ordningsvakter ska vara skyldiga att rapportera till Polismyndigheten. Ingripanden ska dokumenteras.

Regler för vem som får förordnas till ordningsvakt föreslås avseende ålder, utbildning och laglydnad och lämplighet. Polismyndigheten ska fortsatt vara den som beslutar om förordnandet som ordningsvakt. Ett förordnande som ordningsvakt ska meddelas för viss tid. I förordning bör anges att ett förordnande som ordningsvakt får meddelas för högst fem år. Regler om polisens behandling av personuppgifter och inhämtning av uppgifter för

lämplighetsprövning föreslås. Ett förordnande ska få återkallas om ordningsvakten inte längre uppfyller villkoren, åsidosätter sina skyldigheter med mera. Ordningsvakter ska kunna stängas av enligt nuvarande regler.

Ordningsvaktsutbildningen ska förstärkas. Det bör anges i ordningsvaktsförordningen att en ordningsvakts grundutbildning ska uppgå till minst 160 timmars undervisning. Polismyndigheten ska även fortsättningsvis ha möjlighet att erbjuda fortbildning och påbyggnadsutbildningar.

Polismyndigheten får möjlighet att överlämna till ordningsvakt att omhänderta personer och transportera den omhändertagne till en plats som Polismyndigheten anger.

Förslaget avser vidare regler om identitetskontroll, liksom regler om vad som gäller vid förstörande av egendom. Regler om tystnadsplikt införs, liksom regler om Polismyndighetens skyldighet att föra viss statistik.

En ordningsvakts ingripande utgör myndighetsutövning om det sker med stöd av 24 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken, 27 kap. 4 § rättegångsbalken eller 35 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om tillstånd att använda ordningsvakter, förordnande av ordningsvakter, rapporteringsskyldighet, ordningsvaktens utbildning och utrustning, samt avgifter för utbildning och ärendehandläggning. För den som genomgått väktar- eller skyddsvaktsutbildning får Polismyndigheten föreskriva en kortare utbildningstid än vad som anges i 14 §.

Polismyndighetens beslut enligt denna lag bör även fortsättningsvis få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Kravet på registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen vid prövning av anställda i bevakningsföretag (medborgerlig pålitlighet) ska tas bort. Länsstyrelsen ska ges möjlighet att inför godkännandeprovningen begära ett yttrande hos Polismyndigheten rörande sökanden. Tidsfristen för godkännandeprovningen i förordningen om bevakningsföretag ska tas bort och ersättas med ett krav på att provningen ska göras skyndsamt. Auktoriserade bevakningsföretag ska inte ges möjlighet att anställa personer i avvaktan på länsstyrelsens beslut om godkännande. Länsstyrelserna ska ges ett tydligare ansvar för tillsyn och kontroll av anställda vid auktoriserade bevakningsföretag. Bevakningsföretagen ska ha ett ansvar för att säkerställa personalens lämplighet utöver de kontroller som länsstyrelsen genomför.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I betänkandet uppges att lagen om ordningsvakter trädde ikraft för över fyrtio år sedan och att ordningsvakternas roll i samhället sedan dess har förändrats. Behovet av personer med uppgift att bistå Polismyndigheten i arbetet med att upprätthålla allmän ordning har ökat. Ordningsvakter finns idag också på fler platser än tidigare. Utredare uppges att kriminalpolitiska och brottsförebyggande frågor står mer i fokus nu än tidigare när det gäller samhällets insatser mot brott och att det finns en större förväntan på att brott ska förebyggas.

Ökade förväntningar på trygghet i samhället gör också att det ställs högre krav på närvaro från både polismän och annan uniformerad personal. Allt fler kommuner uppges under de senaste åren ha mött utmaningar när det gäller ordningsstörningar och otrygghet. Förklaringarna uppges bland annat vara en förändrad demografi och växande utanförskapsområden, vilket har lett till omfattande ordningsproblem. Samhällsförändringarna uppges i sin tur ha lett till en ökad efterfrågan från både kommuner, regioner och privata aktörer på att använda ordningsvakter för att främja trygghet och förebygga brott. Det uppges att den nuvarande ordningsvaktsutbildningen inte är tillräckligt omfattande för att ge ordningsvakterna de kunskaper och färdigheter som de behöver för att klara sina allt mer komplexa uppgifter.

I konsekvensutredningen anges att utredaren har haft i uppdrag att överväga bland annat för vilka ändamål ordningshållning bör kunna utföras av ordningsvakter, på vilket sätt Polismyndigheten ska utöva kontroll och ledning över ordningsvakternas verksamhet, om det finns ytterligare uppgifter i ordningshållningen som en ordningsvakt bör kunna utföra samt hur reglerna för ordningsvakternas utbildning bör utformas. Utredaren har också haft i uppdrag att se över vissa frågor kring lämplighetsprövningen av personal hos auktoriserade bevakningsföretag. Vidare uppges att det övergripande syftet med uppdraget har varit att modernisera och effektivisera regelverket och anpassa det till dagens förhållanden. Förslagen uppges också syfta till att skapa goda förutsättningar för ett fungerande samarbete mellan Polismyndigheten, de poliser som tjänstgör i ett visst område och den eller de ordningsvakter som verkar där. Därutöver att de som anlitar ordningsvakter ska ta ansvar för att skapa en fungerande ordning.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det uppges i betänkandet att utredningsdirektiven inte ger utrymme att i grunden ändra de organisatoriska förutsättningarna för ordningsvaktsverksamheten. Det bedöms därför inte aktuellt att överväga grundläggande systemförändringar, till exempel att samtliga ordningsvakter ska vara anställda av Polismyndigheten eller att samtliga ordningsvakter ska ha anställning i ett bevakningsföretag. Utredaren uppges istället ha övervägt hur systemet med ordningsvakter kan reformeras inom befintliga organisatoriska ramar.

I betänkandet redovisas de överväganden som utredaren gjort för varje förslagsdel. Ett exempel på detta avser huruvida registerkontrollen enligt säkerhetsskyddslagen vid prövning av anställda i bevakningsföretag ska tas bort eller ej. Utredaren bemöter den kritik mot förslaget om borttagande av registerkontrollen som framkommer i det särskilda yttrandet som lämnats gemensamt av Svenska Transportarbetarförbundet och Säkerhetsföretagen. Bemötandet avser även kravet i det särskilda yttrandet om att all personal i bevakningsföretag ska placeras i säkerhetsklass. Utredaren anser med stöd av Säkerhetspolisen att den registerkontroll som idag görs avseende medborglig pålitlighet inte används så som det var tänkt när kravet en gång infördes. Vid tiden för införandet avsågs sannolikt det som idag kallas säkerhetsprövning och som sker vid kontroll av personer som deltar i säkerhetskänslig verksamhet. Då begreppen medborglig pålitlighet inte längre används i säkerhetsskyddslagstiftningen blir begreppet svårtolkat. Enligt utredaren tvingas Säkerhetspolisen prioritera

kontroller av väktare mot andra ärenden bland annat registerkontroller av personer tillhörande de högsta säkerhetsklasserna, vilket utredaren och Säkerhetspolisen inte anser rimligt. Det uppges att många anställda vid auktoriserade bevakningsföretag inte deltar i säkerhetskänslig verksamhet och att det därför är omotiverat och dessutom mycket resurskrävande att ha krav på generell registerkontroll av samtliga ordningsvakter. Det uppges att flera aktörer uttryckt oro för att borttagandet av kravet på medborglig pålitlighet kan leda till att det blir svårare att få reda på om en person som söker anställning hos ett bevakningsföretag har olämpliga kriminella kontakter, eftersom sådan omständighet inte alltid framkommer vid kontroll i misstanke- eller belastningsregistret. Utredaren anser att det är av stor vikt att personer med koppling till organiserad brottslighet inte ska tillåtas att arbeta inom bevakningsbranschen, varför det finns anledning att låta Länsstyrelsen få inhämta ett yttrande från Polismyndigheten, där myndigheten uttalar sig om sökandens lämplighet mot bakgrund av de eventuella uppgifter om sökande som finns i polisens brottsbekämpande verksamhet. Utredaren anser därutöver att bevakningsföretagen själv har ett ansvar att bedöma lämpligheten hos sin personal, då det underlag som Länsstyrelsen inhämtar från polismyndigheten endast ger information som sådant som kommit till vissa myndigheters kännedom. Det finns, enligt utredaren, faktorer som inte kommer fram vid sådan kontroll och som är av betydelse för bedömning av en persons lämplighet. Det kan, enligt utredaren, handla om att beteenden som normalt upptäcks i samtal med personen i fråga. Utredaren anser därför att det är rimligt att bevakningsföretagen också har ett ansvar för att säkerställa personalens lämplighet utöver de kontroller som länsstyrelsen genomför.

Regelrådet kan konstatera att det finns redovisning av vilka överväganden som gjorts för varje förslagsdel och att redovisningen av noll-alternativet framgår indirekt av bakgrundsbeskrivningen.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen uppges att det inte finns någon EU-rättslig lagstiftning på området.

Regelrådet finner ingen anledning att ifrågasätta bedömningen varför förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen uppges att de nya reglerna bör träda ikraft skyndsamt, men att det kommer att krävas omfattande förberedelser innan ikraftträdandet. Dels innebär förslaget ett helt nytt tillståndsförfarande för den som vill använda sig av ordningsvakter. Dessutom föreslås ordningsvaktutbildningen och sättet förordnandet av ordningsvakter ska ske förändras på ett grundläggande sätt. Sammantaget innebär detta, enligt utredaren, att en ny ordningsvaktslag enligt förslaget med därtill hörande förordning samt de övriga författningsändringar som betänkandet innehåller bör träda i kraft först den 1 juli 2023. Äldre bestämmelser ska alltså tillämpas på godkännanden av personal i bevakningsföretag som meddelats före ikraftträdandet. Ett beslut om återkallelse eller avstängning som har meddelats före ikraftträdandet ska gälla även därefter. Vid prövning efter överklagande av

sådana beslut ska den upphävda lagen fortfarande tillämpas. Ett förordnande som ordningsvakt som har meddelats före ikraftträdandet ska gälla även därefter med de begränsningar som följer av det, enligt den upphävda lagen, utfärdade förordandet. Förordnandet upphör dock att gälla vid utgången av år 2024, om det inte dessförinnan har återkallats eller annars upphört att gälla.

Utredaren bedömer vidare att Polismyndigheten bör ha informationskampanjer riktade både till ordningsvakter och till användare av ordningsvakter för att informera om de nya bestämmelserna som rör ordningsvakter.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen uppges att förslagen förutom ordningsvakterna själva berör aktörer som anlitar ordningsvakter, det vill säga olika privata verksamheter, men också kommuner och myndigheter. Det uppges att många ordningsvakter är anställda i bevakningsföretag, vilket innebär att förslagen berör bevakningsbranschen. Förslagen berör även Polismyndigheten och domstolarna. I den del som handlar om godkännande av personal i bevakningsföretag berörs främst bevakningsföretagen, Säkerhetspolisen, länsstyrelserna och Polismyndigheten.

Det uppges att det i april 2021 fanns cirka 7 830 förordnade ordningsvakter och att cirka 12 procent är kvinnor. Av de ordningsvakter som finns i Sverige är drygt hälften, cirka 4 100 anställda av auktoriserade bevakningsföretag. Vidare uppges att ordningsvakter som är anställda i bevakningsföretag sällan är knutna enbart till en plats, utan arbetar vanligtvis hos flera kunder och inom olika förordnandeområden. Bevakningsbranschen uppskattar att de auktoriserade bevakningsföretagen tillhandahåller bevakning med ordningsvakter på cirka 525 platser, vilka har beslutats av Polismyndigheten enligt nuvarande 3 § Lag om valfrihetssystem (LOV).

Det uppges att det finns 288 auktoriserade bevaknings- eller utbildningsföretag i Sverige. I branschorganisationen Säkerhetsföretagen finns det, enligt utredaren, cirka 150 medlemsföretag och cirka 18 000 anställda. Två av dessa företag uppges tillsammans ha cirka 85 procent av de anställda inom bevakning. Knappt tio företag uppges ha mellan 200 och 1 000 anställda i respektive företag. Övriga företag uppges vara av mindre karaktär. Vidare uppges att mellan åren 2015 och 2018 ökade antalet anställda inom bevakning i säkerhetsföretagen med 10 procent från ungefär 15 000 till 16 500 anställda. Av de anställda är cirka 10 000 väktare och 4 100 ordningsvakter. Det uppges att auktoriserade bevakningsföretag är verksamma inom bland annat bevakning med väktare, ordningsvakter, skyddsvakter, hamn- och sjöfartskontrollanter, butikskontroller, värdetransporter och personskydd. Utredaren gör bedömningen att användningen av ordningsvakter på sikt kommer att öka med anledning av utredarens förslag.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen uppges att det, enligt bevakningsbranschen, finns uppskattningsvis cirka 4 000 aktörer som anlitar ordningsvakter på platser, där det inom ramen för nu gällande lagstiftning saknas krav på tillstånd att använda ordningsvakter. Vidare uppges att det finns cirka 4 400 geografiska platser, där ordningsvakter utför uppdrag på sådana platser. Bevakningsbranschen bedömer att det totalt finns cirka 4 750 platser i Sverige där det, enligt utredarens förslag, kommer att behöva ansökas om tillstånd att använda ordningsvakter. Det uppges att beräkningen tar hänsyn till att det finns cirka 175 platser i landet som kommer att bevakas med ordningsvakter som inte omfattas av föreslagen tillståndsplikt. Utredaren uppger att Sveriges kommuner och regioner (SKR) gjort bedömningen att ungefär ett 50-tal kommuner idag använder sig av ordningsvakter och att exempelvis Stockholms kommun lägger ned omkring 90 miljoner per år på att anlita ordningsvakter. Det uppges att SKR delar utredarens bedömning om att förslagen som nu presenteras sannolikt kommer att medföra att fler kommuner kommer att välja att använda ordningsvakter i sitt brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete.

Det uppges vidare att bevakningsbranschen uppskattar tidsåtgången för att administrera en ansökan om att använda ordningsvakter i bevakningsföretagen till i genomsnitt till 2,5 timmar. Vidare uppges att baserat på de platser där bevakningsföretagen utför bevakning med ordningsvakter beräknas den administrativa tiden hos företagen vid implementering av en ny lag om ordningsvakter att uppgå till 1 312 timmar, vilket motsvarar en kostnad på 700 000 kronor. Kostnaden uppges uppstå vid övergången till ny lagstiftning samt vart tredje år. Vidare uppges att bevakningsbranschen har beräknat den genomsnittliga tidsåtgången för att administrera en ansökan om tillstånd att använda ordningsvakter för en kund i ett bevakningsföretag till tre timmar. För övriga aktörer som anlitar ordningsvakter bedöms tidsåtgången i genomsnitt uppgå till åtta timmar per tillståndsansökan. Tidsåtgången för kunder eller de aktörer som anlitar ordningsvakter beräknas vid implementering av ny lag om ordningsvakter sammanlagt uppgå till 28 000 timmar, vilket motsvarar en kostnad på 14 miljoner kronor. Kostnaden uppstår vid övergången till ny lagstiftning samt vart tredje år. Utöver detta får kunder en kostnad för avgifter för ansökan att använda ordningsvakter med 4,1 miljoner kronor vid övergången till ny lagstiftning samt vart tredje år. Enligt uppgifter från Sveriges Kommuner och Regioner och Uppsala kommun tar det, enligt utredaren, uppskattningsvis mellan 20–100 arbetstimmar att ansöka om ett tillstånd att använda ordningsvakt. Timkostnaden kan variera. Ett nekat tillstånd genererar, förutom eventuell ansökningsavgift och nedlagd arbetstid, även kostnader för de ordningsstörningar som finns på platsen man ansökt tillstånd för.

Utredaren uppger även att förslaget kommer att medföra att bevakningsföretagens kunder i vissa avseenden får minskade administrativa kostnader, då administrationen kring dagens paragraf 3-områden förväntas minska. Samtidigt bedöms införandet av tillståndshantering för användandet av ordningsvakter till viss del öka kostnaderna för kunderna, då de platser som automatiskt får tillstånd enligt dagens 2 § LOV försvinner.

Utredaren uppger att det är svårt att uppskatta hur många aktörer som kommer att ansöka om tillstånd att använda ordningsvakter, men att Polismyndigheten bedömer att det kan

komma att handla om cirka 4 750 tillstånd inräknat tillstånd enligt nuvarande 3§ LOV samt de platser där ordningsvakter används utan att det är villkorat enligt ordningslagen. Enligt utredaren innebär det en ökning från dagens cirka 565 tillstånd. Polismyndigheten uppges uppskatta handläggningstiden till mellan tre och fem arbetsdagar för att behandla en ansökan det vill säga 24 till 40 timmar. Den långa handläggningstiden uppges bero på att ansökningar ofta behöver kompletteras, dels då varje ärende skickas på intern remiss till berört lokalpolisområde för yttrande, dels förekommer det att handläggare besöker aktuell plats för bedömning.

Regelrådet noterar att det, utöver den administrativa kostnaden för att administrera en ansökan, för kunden även uppstår en ansökningsavgift på 4,1 miljoner kronor, vilket egentligen är en annan kostnad än en administrativ. Regelrådet har emellertid valt att behandla den avgiften under administrativa kostnader då förslagsställaren gör så i sin redovisning.

Såvitt Regelrådet förstår tar det cirka 2,5 timmar för bevakningsföretag att hantera en ansökan och bistå en kund som vill anlita ordningsvakter. Vidare att det för aktörer som tidigare anlitat ordningsvakter för uppdrag där det krävs tillstånd beräknas ta cirka 3 timmar att administrera en ansökan. För aktörer som antingen inte brukar anlita ordningsvakter eller anlitar ordningsvakter för uppdrag, där det idag inte krävs tillstånd, kan det ta upp till 8 timmar att administrera en ansökan. Enligt vad Regelrådet erfar kan exempel på sådana aktörer vara restauranger som hittills inte behövt ansöka om tillstånd för att anlita ordningsvakter. Regelrådet anser att det hade förbättrat konsekvensutredningens kvalitet om redovisningen hade varit tydligare.

Regelrådet finner likväl att redovisningen av förslagets administrativa kostnader är tillräcklig och därmed godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen görs bedömningen att förslaget kommer att leda till att användningen av ordningsvakter på sikt kommer att öka, vilket spås gynna bevakningsbranschen ekonomiskt.

Enligt förslaget kommer bevakningsföretag att i viss utsträckning få tillgång till samma kommunikationssystem (Rakel¹) som Polismyndigheten har. Utredaren har gjort en bedömning av antal tjänstgöringsområden eller verksamheter där behov av tillgång till Rakelterminaler kan uppstå och att det utifrån det antalet skulle kunna handla om ett behov av mellan 850 och 950 terminaler. Kostnaden för en Rakelterminal inklusive abonnemang och, för de fall terminalen hyrs av Polismyndigheten, en kostnad för polisens administration avseende uthyrningen, uppges vara närmare 16 280 kronor per terminal för år ett och sedan 8 500 kronor årligen. Kostnaden för själva Rakelterminalen är en engångskostnad och den uppges ha en livslängd på mellan 5 och 10 år, med en genomsnittlig livslängd på 7,1 år. Kostnaden för abonnemang och uthyrning avser årliga återkommande kostnader. Det uppges att för 900 terminaler blir kostnaden 14 652 000 kronor för år ett och sedan 7 650 000 kronor

¹ Rakel: Radiokommunikation för effektiv ledning.

årligen. Om kostnaden fördelas över hela perioden om sju år blir kostnaden per Raketterminal och år således cirka 9 611 kronor ($16\,280 + 8\,500 \times 6$ fördelat på sju år).

Förslaget om att Polismyndigheten till ordningsvakt ska få överlämna att transportera omhändertagna personer till en plats som Polismyndigheten anvisar medför, enligt utredaren, att ordningsvakter slipper att invänta polis vid ingripanden, det vill säga ordningsvakternas skulle då kunna släppa ärendet tidigare och återgå till tjänst till nytta för arbetsgivaren. Det uppges vara främst Polismyndigheten som sparar tid och personresurser för förflyttning till plats, omhändertagande och transport av den omhändertagna samt avrapportering. Förslaget uppskattas frigöra cirka 25 000 polistimmar enbart i Stockholm.

Enligt förslaget ska ordningsvaktsutbildningen förstärkas och tillföras ytterligare moment, bland annat för att klara de nya arbetsuppgifterna. Med förslaget fördubblas undervisningstimmarna från 80 till 160, vilket gör att kostnaderna för utbildningen ökar. Utredaren uppger att målsättningen inte varit att den som genomgår utbildningen ska betala kostnaderna för förlängd utbildning. Ordningvaktsutbildningen ska, enligt förslaget, berättiga till studiestöd och därigenom ge den studerande möjlighet till att ta merkostnadslån för studieavgifter. En del av utbildningen ska, enligt förslaget, även subventioneras av staten så att pengar tillförs Polismyndighetens anslag. Polismyndigheten ska därför inte längre bestämma avgiften för utbildningen för att täcka sina egna kostnader. Utredaren föreslår att den som genomgår utbildningen ska betala en avgift på 10 000 kronor. Summan ska delvis täcka Polismyndighetens kostnader för att anordna utbildningen. Den kvarvarande kostnaden skulle då, enligt utredaren, bli 36 000 kronor per deltagare.

Det uppges att sedan 2015 har i genomsnitt cirka 30 procent av de ordningsvakter vars förordnande gått ut valt att inte förlänga sitt förordnande. Variationen uppges ha varit stor och har som mest varit 45 procent. Genomsnittssiffran ger, enligt utredaren, en omsättningstakt på cirka 10 procent per år. Det uppges att om behovet är att upprätthålla en nivå om cirka 8 000 ordningsvakter behöver 800 nya ordningsvakter förordnas varje år.

När det gäller fortbildning föreslår utredaren att en sådan ska genomföras vart femte år inför ett nytt förordnande. Vid 8 000 ordningsvakter blir det i snitt 1 600 ordningsvakter som varje år ska fortbildas. Deltagarkostnader som idag ligger på 8 000 kronor bör, enligt utredaren, inte höjas ytterligare. Utredaren föreslår att även fortbildningen ska subventioneras av staten med 3 000 kronor per utbildningsplats, vilket då ger en kostnad för deltagaren på 5 000 kronor. De särskilda utbildningarna subventioneras också, enligt förslaget, med belopp om cirka 3 000 respektive 6 000 kronor per deltagare.

Regelrådet kan konstatera att det finns redovisning av vilka kostnads- och verksamhetsmässiga effekter som följer av förslagets olika delar. Regelrådet saknar emellertid mer utförlig redovisning av främst de verksamhetsmässiga effekterna av att utbildningstimmarna fördubblas. Såvitt Regelrådet förstår kommer det att krävas av alla ordningsvakter, det vill säga även de befintliga cirka 8 000 vakterna, att de har genomgått utbildningen för att kunna förordnas/behålla sitt förordnande som ordningsvakt. Det framgår också att Polismyndigheten genom myndighetsföreskrifter föreslås få meddela närmare bestämmelser om utbildningsinnehållet i den förändrade utbildningen. Efter att sådana föreskrifter tagits fram, remitterats och eventuellt beslutats ska utbildningen riggas och färdigställas och ett ansökningsförfarande etableras. Med tanke på att processen sannolikt

tar väsentlig tid i anspråk samtidigt som de nya föreskrifterna träder ikraft i juli 2023 anser Regelrådet att förslagsställaren borde ha redogjort för sina överväganden kring möjliga övergångsregler för att säkerställa att berörda ordningsvakter ska kunna fortsätta utöva sitt yrke, om förutsättningarna för att samtliga ordningsvakter ska hinna gå utbildningen samt vilka verksamhetsmässiga effekter som uppstår för bevakningsföretagen och dess ordningsvakter som eventuellt inte hinner gå utbildningen innan de nya föreskrifterna träder ikraft.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av förslagets andra kostnader är godtagbar, men att redovisningen av förslagets påverkan på företagens verksamhet är bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen uppges att förslaget inte bedöms medföra någon påverkan på konkurrensförhållandena mellan företag, då förslagen träffar samtliga företag i samma situation på samma sätt. Det framgår också att förslaget inte bedöms påverka små företags arbetsförutsättningar eller villkor i övrigt i förhållande till större företags.

Enligt vad Regelrådet erfar från kontakter med säkerhetsbranschen bedöms förslaget om att ordningsvakter ska få utföra fler uppgifter leda till att fler aktörer ges möjlighet att agera på marknaden och att det även omfattar mindre företag. Vidare erfar Regelrådet att flera aktörer i övrigt anser att förslagen i stort sett är konkurrensneutrala.

Regelrådet finner ingen anledning att göra en annan bedömning, varför förslagsställarens redovisning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen uppges att förslaget inte får någon ytterligare påverkan på berörda företag än den som redan redovisats.

Regelrådet finner ingen anledning att göra en annan bedömning, varför förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det framgår av konsekvensutredningen, vilket har noterats ovan i yttrandet under rubriken för konkurrenspåverkan, att förslagsställaren gör bedömningen att förslaget inte bedöms påverka små företags arbetsförutsättningar eller villkor i övrigt i förhållande till större företags.

Då Regelrådet i sin granskning av förslaget inte funnit anledning att ifrågasätta bedömningen och heller inte identifierat något som skulle ge anledning till behov av särskild hänsyn kan Regelrådet finna att redovisningen är tillräcklig. Regelrådet anser emellertid att det hade förbättrat konsekvensutredningens kvalitet om det funnits en tydlig redovisning av hur förslagsställare resonerat kring ett eventuellt behov av hänsyn till de mindre företagen.

Regelrådet finner likväl att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren på ett godtagbart sätt redovisar alla punkter i konsekvensutredningen förutom den om verksamhetsmässiga effekter.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 29 september 2021.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Cecilia Gunne, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av: Annika LeBlanc.

Claes Norberg
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande